

Рванець Н. В.,

курсант

Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців для
підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Нагорна О. О.,

старший викладач кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
старший лейтенант поліції

ПРОБЛЕМАТИКА ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ТА ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Найбільш поширеною організаційно-правовою формою для малого та середнього бізнесу в Україні є товариства з обмеженою відповідальністю, набагато менш поширеною формою є товариства з додатковою відповідальністю. Це можна пояснити тим, що ця форма на учасників покладає додаткову відповідальність за можливі борги товариства при ліквідації. Проте, є види діяльності, які згідно чинного законодавства можуть здійснюватися тільки товариствами з додатковою відповідальністю і, відповідно, не можуть здійснюватися товариствами з обмеженою відповідальністю (наприклад, страхування, ломбарди).

Сьогодні діяльність товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю регулюється нормами Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України та Закону України «Про господарські товариства».

Недоліками вказаних нормативно-правових актів є неповне і суперечливе регулювання ряду аспектів діяльності товариств, а саме:

- не закріплений правовий механізм чіткого врегулювання відносин між учасниками товариства у випадку виникнення між ними конфлікту (виключення з числа учасників), вступу спадкоємця чи правонаступника;
- учасникам не гарантовано доступ до фінансових документів товариства;
- відсутній механізм контролю за діяльністю виконавчого органу.

Отже, в умовах діючого законодавства учасник товариства несе високий ризик зловживань з боку менеджерів та учасників, які володіють більше 50 % статутного капіталу та ризик фінансових втрат через діяльність недобросовісних менеджерів, і, одночасно, не маючи вільного доступу до документів товариства не може належним чином підготуватися, щоб якісно реалізувати право на судовий захист.

З метою вирішення цих та інших проблем законодавцем прийнято Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», який набере чинності 17.06.2018 р. Повноваження щодо реєстрації створення та змін до відомостей про юридичну особу.

В Україні 2014 року розпочато процес децентралізації, прийнято Концепцію реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади 01.04.2014 р., Закони «Про співробітництво територіальних громад» 17.06.2014 р., «Про добровільне об'єднання територіальних громад» 05.02.2015 р. та змін до Бюджетного і Податкового кодексів – щодо фінансової децентралізації. Одним з проявів цього процесу є передача від органів державної влади до органів місцевого самоврядування повноважень щодо реєстрації юридичних осіб.

Відповідно до ст.89 ЦК України юридична особа підлягає державній реєстрації у порядку, встановленому законом. Відповідно до пункту 4 ч.1 ст.1 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» державна реєстрація юридичних осіб (далі – державна реєстрація) – офіційне визнання шляхом засвідчення державою факту створення або припинення юридичної особи, зміни відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, про юридичну особу, а також проведення інших реєстраційних дій, передбачених цим Законом. Суб'єктами державної реєстрації визначаються виконавчі органи сільських, селищних та міських рад, Київська та Севастопольська міські, районні, районні у містах Києві та Севастополі державні адміністрації, нотаріуси, акредитовані суб'єкти – у разі державної реєстрації інших юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

Державний реєстратор перевіряє документи, подані юридичною особою для проведення реєстраційних дій, на наявність підстав для зупинення розгляду документів, для відмови у державній реєстрації та проводить реєстраційну дію. Також, суб'єкт державної реєстрації за допущення порушення несе відповідальність встановлену законодавством, дії державного реєстратора можуть бути визнані незаконними, а проведена реєстраційна дія скасована рішенням суду.

Отже, суб'єкти державної реєстрації, так само як і добросовісні суб'єкти господарювання, зацікавлені в усуненні суперечностей та «білих плям», які існують в законодавстві щодо регулювання діяльності господарських товариств. Усунення недоліків забезпечить єдине розуміння норм та механізмів їх реалізації суб'єктами реєстрації та господарювання, забезпечить гарантування фінансових інтересів учасників товариств, та унеможливить визнання реєстраційних дій державних реєстраторів незаконними, крім випадків умисного невиконання норм законів. Новації законодавства щодо регулювання діяльності ТОВ та ТДВ Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» вводить такі новації: кількість учасників товариства з обмеженою відповідальністю не обмежується; вводить інститут

наглядової ради; конкретизуються права учасників товариства (наприклад: доступ до інформації про господарську діяльність товариства); учасники товариства укладатимуть корпоративні договори, що регулюють відносини між ними, а інформацію про розмір статутного капіталу, список учасників товариства і навіть його місцезнаходження тепер не обов'язково закріплювати в статуті товариства; посилюється відповідальність за несвоєчасне внесення вкладу з моменту реєстрації товариства, аж до позбавлення учасника його частки в товаристві; у разі виходу зі складу учасників товариства, учасник має право ознайомитися з будь-якими його документами, щоб визначити вартість своєї частки; збори учасників товариства може бути скликано відповідно до статуту та з ініціативи виконавчого органу товариства, на вимогу наглядової ради або учасників, які володіють від 10% статутного капіталу; загальні збори не зможуть прийняти рішення про розподіл прибутку, якщо товариство має зобов'язання з виплати учасникам, які або вийшли з товариства або були виключені; дивіденди не виплачуватимуться учаснику, який не в повному обсязі вніс вклад; у разі різкого (на 50%) зменшення вартості чистих активів товариства, виконавчий орган товариства зобов'язаний скликати загальні збори; члени виконавчого органу товариства за відмову або зволікання зі скликанням зборів несуть субсидіарну відповідальність за свої дії.

Список використаних джерел:

1. Бабак О. Основні види відповідальності суб'єктів господарювання у зовнішньоекономічній діяльності. *Підприємництво, господарство, право*. 2018. № 10. С. 144-148.
2. Заярний О. А. Деякі особливості господарсько-правової відповідальності за порушення організаційно-господарських зобов'язань, що виникають з договорів. *Вісник господарського судочинства*. 2019. № 7. С.171-177.
3. Щербина В. С. Адміністративно-господарські санкції в системі заходів господарсько-правової відповідальності. *Вісник господарського судочинства*. 2017. № 2. С. 180-185.